

Brusel 10. prosince 2021
(OR. en)

14919/21
ADD 1

JAI 1403
FREMP 297

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	9. prosince 2021
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2021) 777 final - ANNEX
Předmět:	PŘÍLOHA SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Inkluzivnější a bezpečnější Evropa: rozšíření seznamu trestných činů EU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2021) 777 final - ANNEX.

Příloha: COM(2021) 777 final - ANNEX

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 9.12.2021
COM(2021) 777 final

ANNEX

PŘÍLOHA

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**Inkluzivnější a bezpečnější Evropa: rozšíření seznamu trestných činů EU o nenávistné
verbální projevy a trestné činy z nenávisti**

PŘÍLOHA

ROZHODNUTÍ RADY

o zařazení nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti mezi oblastí trestné činnosti stanovené v čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na čl. 17 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 83 odst. 1 třetí pododstavec této smlouvy,

s ohledem na souhlas Evropského parlamentu¹,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Všechny formy a projevy nenávisti a nesnášenlivosti, včetně nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti, jsou neslučitelné s hodnotami Unie zakotvenými v článku 2 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), kterými jsou lidská důstojnost, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.
- (2) Unie tvoří prostor svobody, bezpečnosti a práva při respektování základních práv a různých právních systémů a tradic členských států. Usiluje o zajištění vysoké úrovně bezpečnosti prostřednictvím opatření zahrnujících prevenci a potírání trestné činnosti, rasismu a xenofobie.
- (3) Podle čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) mohou Evropský parlament a Rada stanovit minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí v oblastech mimořádně závažné trestné činnosti s přeshraničním rozměrem z důvodu povahy nebo dopadu těchto trestných činů nebo kvůli zvláštní potřebě potírat ji na společném základě. Tyto oblasti trestné činnosti jsou v uvedeném článku vyjmenovány.
- (4) Tento seznam oblastí trestné činnosti ve své současné podobě neumožňuje stanovit minimální pravidla týkající se vymezení nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti a souvisejících sankcí.
- (5) Rámcové rozhodnutí Rady 2008/913/SVV² stanoví účinné, přiměřené a odrazující trestní sankce za rasistické a xenofobní nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti, které jsou použitelné v celé Unii. To vyžaduje, aby členské státy kriminalizovaly nenávistné verbální projevy, tj. veřejné podněcování k násilí nebo nenávisti na základě rasy, barvy pleti, náboženského

¹ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

² Rámcové rozhodnutí Rady 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva (Úř. věst. L 328, 6.12.2008, s. 55).

vyznání, původu nebo národnostního či etnického původu. Stejný požadavek se vztahuje na všechny trestné činy spáchané z rasistických či xenofobních pohnutek, kromě nenávistných verbálních projevů.

- (6) Potřeba účinně řešit nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti spáchané z důvodů odlišných od těch, na něž se vztahuje rámcové rozhodnutí 2008/913/SVV, a zejména z důvodu pohlaví, sexuální orientace, věku a zdravotního postižení, byla určena ve strategiích Unie rovnosti, zejména strategii pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025³, strategii pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025⁴ a strategii práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030⁵.
- (7) Evropská unie a všechny její členské státy jsou smluvními stranami Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. Její článek 16 o ochraně před vykořisťováním, násilím a zneužíváním uvádí, že smluvní strany by měly přijmout veškerá příslušná legislativní, administrativní, sociální, vzdělávací a jiná opatření, aby chránily osoby se zdravotním postižením. Osoby se zdravotním postižením by měly být chráněny před všemi formami vykořisťování, násilí a zneužívání doma i mimo domov. Smluvní strany by rovněž měly přijmout veškerá odpovídající opatření, aby zabránily všem formám vykořisťování, násilí a zneužívání. Článek 17 o ochraně osobní integrity stanoví, že každá osoba se zdravotním postižením má právo na zachování vlastní fyzické a duševní integrity na rovnoprávném základě s ostatními.
- (8) Jak je uznáváno i na mezinárodní úrovni⁶, nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti se vyznačují předpojatými pohnutkami, které vyvolávají jednání pachatele směřující proti osobám či skupinám osob, které mají společné chráněné charakteristiky nebo které jsou jako takové vnímány. Nenávist je neodmyslitelným zvláštním znakem obou jevů, který spojuje tuto širší skupinu trestných činů.
- (9) Nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti podřývají základní práva a hodnoty, na nichž je Unie založena, zejména lidskou důstojnost a rovnost. Kromě toho způsobují újmu nejen jednotlivým obětem, ale i širším komunitám a společnostem jako celku, mimo jiné tím, že mají odrazující účinek na svobodu projevu. Brání pluralismu a toleranci tím, že vedou k polarizaci a negativně ovlivňují veřejnou diskusi a demokratický život.
- (10) Svoboda projevu a informací je zakotvena v článku 11 Listiny základních práv Evropské unie a představuje jeden ze základních pilířů demokratické společnosti. Zahrnutí nenávistných projevů mezi trestné činy je nezbytné pro

³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 5. března 2020 „Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025“, [COM\(2020\) 152](#).

⁴ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 12. listopadu 2020 „Unie rovnosti: strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025“, [COM\(2020\) 698](#).

⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 3. března 2021 „Unie rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030“, [COM\(2021\) 101](#).

⁶ Viz například doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. R (97) 20 členským státům o „nenávistných projevech“ a rozhodnutí Rady ministrů OBSE č. 9/09 o boji proti trestným činům z nenávisti ze dne 2. prosince 2009.

ochranu práv a svobod druhých a skutečně odpovídá cílům obecného zájmu, které Unie uznává. Veškeré právní předpisy Unie, které vyžadují, aby členské státy kriminalizovaly nenávistné projevy, a tím ovlivňují právo na svobodu projevu, by měly být přiměřené a měly by respektovat podstatu práva na svobodu projevu.

- (11) Nenávistné verbální projevy mohou vést nejen ke konfliktům, ale také k trestným činům z nenávisti. Obojí se šíří přes hranice států. Nenávistné verbální projevy se snadno reprodukují a masově sdílejí online prostřednictvím internetu, včetně sociálních médií, i offline prostřednictvím televizního vysílání, veřejných akcí, tištěných médií a politických projevů. Páchání trestných činů z nenávisti nebo napomáhání k jejich páchání mohou mít na svědomí sítě s členy z několika zemí, kteří inspirují, organizují nebo provádějí fyzické útoky. V širším měřítku se trestné činy z nenávisti přelévají napříč členskými státy, což přispívá k atmosféře strachu a může vyvolat sociální konflikty.
- (12) Nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti jsou v Unii velmi rozšířené a v posledních letech jich přibývá. Pocity nejistoty, izolace a strachu zvýšila zejména pandemie COVID-19. To vytvořilo atmosféru, v níž bují nenávistné verbální projevy, které jsou rovněž využívány k útokům na již marginalizované skupiny obyvatel, což opět vede k trestným činům z nenávisti.
- (13) Nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti podkopávají samotné základy demokratické a pluralitní společnosti a společné hodnoty zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU. Zvláštní závažnost tohoto jednání, vzhledem k jeho dopadům na základní práva a hodnoty, a jeho přeshraniční povaha vyžadují společný postup na úrovni Unie. K účinnému řešení problémů vyvolávaných nenávistnými verbálními projevy a trestnými činy z nenávisti je nezbytná společná reakce Unie v oblasti trestního práva. Ta by zajistila rovněž jednotnou ochranu obětí trestných činů z nenávisti, jakož i přístup ke zvláštním ochranným opatřením poskytovaným nejzranitelnějším obětem trestných činů. Společný přístup by měl taktéž posílit justiční spolupráci mezi členskými státy, která je vzhledem k přeshraničnímu rozměru těchto jevů nezbytná.
- (14) Nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti proto splňují kritéria stanovená v čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU a lze je označit za další „oblast trestné činnosti“ vedle těch, které jsou již v tomto ustanovení uvedeny.
- (15) V prvním kroku je proto nezbytné rozšířit seznam oblastí trestné činnosti uvedený v čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti, což by umožnilo ve druhém kroku přijmout sekundární právní předpisy hmotného práva, které stanoví minimální pravidla pro vymezení nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti a souvisejících sankcí.
- (16) Toto rozhodnutí by nemělo mít vliv na opatření, která mohou být přijata ve druhém kroku. Zejména nepředjímá ani neovlivňuje rozsah a obsah sekundárních právních předpisů, které mají být následně navrženy.
- (17) Návrh Komise týkající se takových sekundárních právních předpisů by měl být připraven v souladu s požadavky na zlepšování právní úpravy, včetně posouzení dopadů a rozsáhlých konzultací. Při přípravě těchto sekundárních právních předpisů by Komise měla zejména konzultovat členské státy, a to i ohledně

specifik vnitrostátních právních rámců týkajících se trestního práva a základních práv,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti představují oblast trestné činnosti ve smyslu čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

Článek 2

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda/předsedkyně*